

České pohledy

VÁŽENÍ ČTENÁŘI!

Představujeme Vám první shrnuté vydání článků, které můžete jinak pravidelně číst na stránkách www.blog.vlastenci.cz.

Tímto je Vám nabídnuta možnost nahlédnout pod pokličku projektu Vlastenci.cz - dozvíte se naše názory, postoje a hodnoty. Takéž máte příležitost si přečíst reportáž z našeho letního srazu, který jsme uspořádali na jihovýchodní Moravě.

Články zde spojuje, jako správné prázdninové vydání, motiv cestování. Ať už po naší vlasti, nebo dějinami. Kam míříme? Jaká je sudba nad českým státem? A je vůbec něco takového jako národní úděl? A když cestujeme rychle kupředu máme odpouštět? Či si máme dějinné křivdy pamatovat? A jaké zboží si máme kupovat - to které cestuje napříč zeměkoulí, nebo pochází naší zemi blíže? A v jakém vztahu je vůbec kosmopolitismus a vlastenectví?

Tyto a další otázky jsou po různu zodpovídaný našimi českými pohledy. Tím máme na mysli, že pozorujeme s uvědoměním svět z jednoho bodu a nebereme toto omezení jako limit k překonání, ale jako identitu ke kritickému popisu, krajinu našeho zájmu.

OBSAH

STŘÍPKY Z VLASTENECKÉHO SRAZU 2012 (Jožka Biernát)	4
MASARYKOVA FILOSOFIE PRÁCE (Jiří Bureš)	6
PATOLOGIE NENÁVISTI (Jiří Bureš)	7
VLASTENECTVÍ A KOSMOPOLITISMUS (Dušan Drahoňovský)	9
NEKUPUJME ČESKÉ VÝROBKY! (Petr Štěpán)	14
ČESKÝ ÚDĚL (Jiří Bureš)	15
NEMĚJME SRPEN RUSŮM ZA ZLÝ (Petr Štěpán)	18
NETRADIČNÍ DOVOLENÁ, KDE SE BOŘÍ MÝTY. HÁDEJTE MĚSTO! (Petra Kodešová)	19

Střípky z vlasteneckého srazu 2012

Všechno to začalo vlastně o rok dříve. První myšlenka na organizování srazu lidí z projektu Vlast se v mé hlavě zrodila na srazu ve východních Čechách v létě 2011. Na této akci mě opravdu mile překvapila skvělá atmosféra, program a v neposlední řadě účastníci. Nějaký čas jsem si pohrával s myšlenkou, uspořádat sraz u nás, na jihovýchodní Moravě. Když byla v listopadu dokončena naše nová skautská základna, umožňující přespání přibližně patnácti lidí, bylo rozhodnuto. Co se programu týče, snažil jsem se jej podat jako představení mého krásného rodného kraje.

A pak konečně přišla poslední červencová neděle a já netrpělivě očekával příjezd účastníků. Přemýšlel jsem, jestli dřív dorazí skupinka jedoucí ze severní Moravy a Slezska autobusem, nebo pražská část, přesunující se auty. V tom mi zazvonil mobil a já zjistil, že první vlaštovkou je Marek z Prahy, který mi plynulou řečí s východomoravským dialektem vysvětlil, že už 2 týdny pobývá na Moravě. Poté autobusem přijeli „seveřané“ Michal, Pavel a Ondra. Po cestě nás ještě dohonila dvě auta, vyzdobená českými vlajčkami s Petrem, Marečkem, Dušanem a Lukášem. Pro tento den bylo osazenstvo chaty kompletní a tak jsme se ubytovali a začali probírat, co je nového. Při večerní procházce Suchou Lozí jsme se rozhodli sednout na chvíli do místní hospůdky. Zde jsme málem způsobili mezinárodní konflikt, neboť Michal (mylně informován Jožkou) začal rumunsky mluvit na jednoho hosta, ze kterého se však vyklubal Ukrajinec. Naštěstí se nedorozumění vysvětlilo a vše dobře dopadlo. Po zhlédnutí krátkého dokumentu o mikroregionu Východní Slovácko na chatě už byl čas jít spát.

V pondělí jsme měli naplánovanou exkurzi do České zbrojovky, a. s. v Uherském Brodě. Výrobou nás provedl produktový manažer Jakub Sondel, který také odpovídal na naše všetečné otázky. Některým z nás se pak splnil dětský sen, když jsme si mohli pěkně zblízka prohlédnout novou útočnou pušku CZ 805 Bren. Česká zbrojovka v mých očích potvrdila, že se řadí mezi světovou elitu co se výroby vojenských, loveckých i sportovních zbraní týče. Po obědě jsme vyrazili do Archeoskanzenu Modrá, který leží u stejnojmenné obce poblíž Uherského Hradiště. Po prohlídce zdejší povedené expozice jsme šli ještě navštívit Velehrad, který v současné době prochází rozsáhlou rekonstrukcí, aby byl dokonale připraven na rok 2013, kdy oslavíme výročí 1 150 let od příchodu Sv. Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu.

První oficiální den srazu byl za námi, avšak čekala nás ještě spousta krásných zážitků.

V úterý jsme se vypravili do Slavičína, kde nás provedl zdejší Městským muzeem PhDr. Ladislav Slámečka. Díky jeho výkladu před námi doslova ožily příběhy letců z velké bitvy, která se odehrála nad zdejším územím v roce 1944 mezi německými stíhači a posádkami amerických bombardérů. Povíдали jsme si mimo jiné také o odvážných lidech ze Slavičína a okolí, kteří za druhé světové války utíkali ze své vlasti, aby mohli bojovat za její svobodu. Památku obětí jsme společně uctili na zdejším hřbitově. Poté jsme se vypravili do Luhačovic, kde jsme se procházeli u kolonády a chutnali zdejší léčivé prameny. Tato lázeňská procedura byla příjemná, ale výborným sladkostem v místní cukrárně prostě nešlo odolat. Po cestě zpět do Suché Loze jsme se ještě zastavili v sousední obci Bánov, odkud pocházel Josef Bublík, člen paraskupiny BIOSCOP. Udržovaný památník i nová pamětní deska na základní škole, nesoucí jeho jméno, svědčí o živoucím odkazu tohoto hrdiny.

Třetí den akcí tohoto typu bývá kritický, proto jsme zvolili spíše odpočinkový program. Ještě před návštěvou pivovaru Uherský Brod se k nám připojil Robin, po návštěvě pak Jirka. Samotná prohlídka pivovaru byla zajímavá a jejím zlatým hřebem byla ochutnávka čerstvé 11° ze džbánu. Po obědě jsme navštívili Muzeum Jana Ámose Komenského, kde jsou v současnosti k vidění tři expozice. Těmi jsou Jan Ámos Komenský lidstvu (seznámete se s životem, díly i navrhovanou výukou Učitele národů), dále Dvě století české kultury s Máchou (aneb Karel Hynek Mácha tak jak ho (ne)znáte), a do třetice jsme si prohlédli Starožitnosti Uherskobrodská. Navečer jsme pak zakusili krásu přírodního koupání ve vodní nádrži Ordějov, z níž jsme se vrátili osvěžení a někteří z nás i lehce pořezaní od ostrých kamenů na dně. Ani to však dobrovolníkům nezabránilo navštívit večerní mši svatou v kostele Sv. Ludmily, po níž následovala prohlídka kostelní věže a zvonů.

Čtvrteční den patřil Zlínu a fenoménu Baťa. Nejprve jsme se prošli „Červeným městem“, tedy čtvrtí s typickými baťovskými domky a areálem bývalé továrny. Poté jsme navštívili Obuvnické muzeum a díky ochotě zdejších průvodkyň jsme se také svezli kanceláří šéfa – výtahem – a následně se mohli kochat výhledem z Baťova mrakodrapu – budovy 21. Spoustu srandy zajistil také zdejší páter-noster. Odpoledne jsme na lesním hřbitově

uctili památku Tomáše Bati a jeho spolupracovníků věnečkem s trikolorou a tichým zamyšlením. Určitě stojí za zmínku také hrob hokejisty Karla Rachůnka, stojící poblíž hrobu Tomáše Bati. Hrob našeho slavného hokejisty byl plný svíček a dalších předmětů od fanoušků. Je dobře, že ani na tyto „novodobé hrdiny“ se nezapomíná a jejich pozitivní příklad může působit i dnes. Dostáváme se k překvapení, které jsem si pro účastníky srazu připravil s velkou pomocí Klubu absolventů Baťovy školy práce a Nadace Tomáše Bati. Přišli jsme do vily Tomáše Bati, kde jsme se setkali s absolventy této školy: Ing. Svatoplukem Jabůrkem, Ing. Miroslavem Vinterem a Ing. Zdeňkem Rybkou, CSc. I přes svůj zralý věk si tito baťovci udržují pověstný baťovský elán. Dvuhodinová debata probíhala s mimořádným zájmem obou stran a já osobně jsem z tohoto nevšedního setkání měl a stále mám ohromnou radost.

Nastal pátek a s ním čas pro obdiv přírody Bílých Karpat i umění zdejších lidí. Nejprve jsme absolvovali exkurzi v Moravských sklárnách Květná. Zde jsme se mimo jiné přesvědčili, že foukání skla zdaleka není tak jednoduché, jak se může na první pohled zdát (Marek a Ondra by mohli vyprávět). V místní podnikové prodejně jsme si nakoupili krásné originální výrobky, na které v tuctových supermarketech prostě nenarazíte. Po obědě a pečlivém složení skla do aut jsme vyrazili vstříc nejvyššímu vrcholu Bílých Karpat – Velké Javořině (970 m. n. m.). Stoupání bylo místy náročné a prověřilo nejen naši fyzickou kondici, ale také ševcovskou práci Marečka, který si předchozí večer velmi osobitě opravil své boty na všechno, jen ne do terénu. Kvůli možnosti patentování bohužel nemůžu o Marečkově díle prozradit více... Věřte však, že nádherný výhled z vrcholu Velké Javořiny stojí za tu námahu. Do naší chaty jsme se vraceli unavení, ale šťastní. Zkrátka ideální kombinace pro zdravý spánek. Nebo taky nějaký zajímavý film a pak noční debatu? Kdo ví...

Protože předchozí dny jsme vždy museli vstávat brzo ráno, v sobotu jsme si zaslouženě dopřáli trochu spánku navíc. Dopoledne se k nám připojili Robinovi kamarádi – dva Jirkové a jeden Petr. Dohromady nás již byl plný počet, tedy 14 účastníků. Společně jsme vyrazili na oběd do myslivecké restaurace Hubert ve vedlejší Nivnici. Místní jídlo bylo vynikající, takže se nám oběd trochu protáhl, a odpoledne jsme ještě strávili hodinu s Mgr. Petrem Gazdíkem, poslancem Parlamentu ČR.

Po celý týden nám počasí opravdu přálo, avšak v neděli jsme se probudili při vydatné průtrži mračen. Ta však zanedlouho odezněla a ukázalo se opět sluníčko, snad aby se s námi ještě zde rozloučilo. Po snídani a úklidu tak opouštělo třináct vlastenců Suchou Loz s vděčností, radostí a také přáním někdy v budoucnu se sem znovu vrátit.

Kromě zmiňovaných akcí týdenního programu probíhaly také přednášky (Dušan – výroba materiálu pro kontaktní čočky a polystyrenu, Petr – moravská vlajka, Michal – Rumunsko, Jožka – Slovinsko, Marek – Verdun). Dále se diskutovalo o budoucím směřování projektu Vlast.cz a padlo zde spousta zajímavých námětů i připomínek.

Závěrem bych chtěl říci, že tento sraz ve mně zanechal spoustu krásných vzpomínek na výjimečné okamžiky se skvělými lidmi a bylo mi ctí jej organizovat.

PS: Mé poděkování patří všem, kteří se na srazu podíleli a pomáhali nám. Zde uvádím odkazy alespoň na některé z nich:

<http://www.skaut.suchaloz.cz>
<http://www.czub.cz>
<http://www.archeoskanzen.cz>
<http://www.velehrad.cz>
<http://www.muzeum.mesto-slavicin.cz>
<http://www.pivovar-uherskybrod.cz>
<http://www.mjakub.cz>
<http://www.muzeum.zlin.cz>
<http://www.batastory.net>
<http://www.batova-vila.cz>
<http://www.moravskeskklarny.cz>

Masarykova filosofie práce

Nelze plně pochopit Masarykovo pojetí demokracie, aniž bychom nevyložili jeho rozumění práci. Totiž demokracie není u Masaryka pouze státní zřízení, ale je antitezí autokracie a teokracie; stává se antropocracií – vládou lidství. Nevládne „pouze“ lid, ale lid určitým způsobem, naplněný určitou myšlenkou lidství. Nemůžeme se proto bavit pouze o formě politické správy, ale musíme sledovat „demokracii“ i na konkrétních úrovních života. A právě práce je zcela ústředním monumentem lidského soužití.

Nejdříve: O jaké práci se bavíme? Masaryk na to odpovídá nerozlišováním: „Tedy nemáme vlastně práce svalové bez duševní a duševní bez tělesné. Jen míra může být rozdílná.“ Proto zde práce může být jak mechanická, manuální a řemeslná, ale i tvůrčí či duchovní a politická (uskutečňování zájmu). V pochopení této rovnosti spočívá základ obecného demokratismu.

Rovnost práce doplňuje – u Masaryka typické – odvrácení od romantismu a titanismu, tedy od touhy po velkém činu, po smrti: „My čekáme všichni něco ohromného, velikého, něco, co bije do očí, co podněcuje naši fantazii. Co se zdá nepatrným a je nepatrné, to nás neláká. V našich účelech vždy fantazie hrají velkou roli, ač nám zkušenost ukázala, že těch velikánských účelů ani není.“

Vůči tomuto staví drobnou práci a práci vůbec, ve které nachází mravní základ a jistotu: „Bojovat pro pravdu znamená pro pravdu pracovat, pracovat duchem, pracovat pravdou.“ Nebo na jiném místě čteme: „Pracovat, to znamená odpírat zlému a důsledně. Všude, vždy a zejména zlému v jeho zárodku. To neznamena být radikální, ale vytrvalý. Nemít strachu, řekl bych. Ze strachu se lidé dopouštějí násilí, ze strachu lžou.“

Vytrvalost a pravda se stávají důležitými mravními přílastky práce, tedy práce drobné-každodenní. Uvědomění těchto přílastků přináší jistotu a vědomí, že drobnost neznamena malichernost, ale jde o pravé odkrytí hloubky ideálů a zároveň jejich umožnění a realizaci v běžném životě – již není třeba chrámů, svátků a privilegiovaných, drobná práce je uskutečnění myšlenky každý den každým.

V oné drobnosti se neliší práce intelektuála, řemeslníka, vědce, politika a dělníka. Dříve byl aristokrat teatrální a to v opozici proti „špinavé práci“ poddaných, později byl romantik vydáván na pospas životním eskapádám (vůči sebevraždě pro nešťastnou lásku se nám zdá drobná práce jako cosi neestetického), studenta tento odpor postihuje také: „Kdyby někdo chtěl našemu čes-

kému studentstvu radit: Nemusíte tolik piva vypít a nemusíte tolik prokouřit, složte ty peníze pro své nuzní kolegy, to by byla láska k bližnímu – vysmáli by se mu. Nuže, co to je? Ne, že by ti lidé byli zlí, ale je to ta nechuť k malým obětem. A požádejte od téhož studentstva velkou demonstraci, která je mnohem hloupější a špatnější – to ano.“

Pokud Masaryk mluví o rovnosti práce, pak to nesmíme zaměňovat s tím, jak tomuto tradičně socialistickému sousloví rozuměla Komunistická strana. Nejde o sociální program na přestavbu mezilidských vztahů, jenž může být prosazen státem i násilně, ale osobní útěcha, či rada, kde nacházet hodnoty: „Běží o to, v malých věcech vyhledat to velké. To tam je. Vlastně to velké i to všední je v nás. Kdo dovede ve všedním životě těžít hodně mnoho citů, hodně mnoho poznatků, ten je zabezpečen a nemusí se bát všednosti. To může být všední život a při tom nadmíru nevšední hloubka citů a poznatků, o které člověk zvyklý okázalosti nemá potuchy. Být bohatcem v sobě a ne v těch vnějších skutcích a v očích jiných!“

Tato etika má právě platnost nejvyšší v demokracii, neboť podává výklad hodnot pro všechny bez rozdílu stavu a povolání. Hodnotné není již pouze to nejvyšší a nedosažitelné, výjimečné a vzácné, ale každý občan se může upnout k drobné práci. Neznamena to snad snadnější cestu, ale spíše že na ní lze vůbec vyjít, že nezůstane pouze smyšlenou pohádkou. Neznamena to uměnění hrdinských požadavků, ba naopak, neboť demokracie nevystačí s pár „rýtiři pevné vůle“. A aby se z tohoto požadavku nestalo vzhlížení utopické společnosti nadčlověků, tak se zaostřuje vůle na činy malé. Hrdinství práce a hrdinství vůbec nejsou již příliš odlišné – i typický demokratický hrdina může činit potuchu a drobně (Alois Eliáš je nám příkladem). V tom spočívá hluboké pochopení demokracie, neboť Masaryk nenabízí pouze prázdné ideje jako jsou Svoboda a Rovnost, ale vyplňuje jejich prázdnotu výkladem pro běžný život. Je to výklad, který nečiní rozdíl mezi vyvolenými a zbytkem, jenž k nim má pro jejich nadhodnotu vzhlížet a s obdivem poslouchat. Je-li drobná práce všeobecně zažita a občané odvažní se v náhlích okamžicích zachovat správně, aniž by došlo zisku či slávy, pak je demokratická společnost skutečně pevná a nepokořitelná žádnou ideologií, jež by si nárokovala poslušnost za hranice lidského života a svobody myšlení.

Patologie nenávisti

Umberto Eco je největším žijícím konspiračním teoretikem. Těžko někdo překoná jeho Plán z Foucaultova kyvadla. Těžko někdo hlouběji pochopí mysl těch, kdo se domnívají, že „vše souvisí se vším“ a pro které jsou dějiny sítí, v jejichž středu je pavouk: Žid, zednář, templář, rosenkrucián, dle chuti. Poslední román, tohoto italského spisovatele, historika a filosofa, Pražský hřbitov užívá stejného postupu – jako konspirační teorie Eco neničí, ale představuje v krajní podobě, tak i šovinismus a rasismus nechává zaznít v plné síle. Vyrovnává se tak s druhým patologickým stavem moderní mysli: po konspiracích a fascinacích „tajnými dějinami“ to jsou předsudky a rozumově zdůvodňovaná nenávist vůči skupinám.

Nemrtvá mysl

Aby se mu takový projekt zdařil, musel oživit mysl druhé poloviny 19. století. A jako Frankensteinova stvůra byla sešita po kousku z různých mrtvol, tak nyní Eco spojuje v jednom po dílu z pestrého katalogu ideologií nenávisti té doby: k Židům, jezuitům a katolíkům, zednářům a okultistům, Němcům, Francouzům, Rusům, Italům a ženám. Přesto je to stvůra, kterou neuvidíme jako čiré zlo – každá jeho nenávist má své opodstatnění, být samozřejmě jsou to důvody psychologické, dané životním osudem a prostředím. K tomu pomáhá vystavění románu jako deníková sebereflexe. Čtenář nespočívá v nadřazeném pohledu z třetí osoby, což dává vyniknout obhajobám a sebevysvětlení, rozumovému zdůvodňování činů a pocitů.

Dnes je pro mnohé z nás tato mysl zcela nepřijatelná, avšak díky Pražskému hřbitovu rozeznáváme, co pro správné odmítnutí potřebujeme – rozumění příčinám a okolnostem svého vzniku, neboť jejich porozumění znamená úspěšné vypořádávání se s trvalými ideologiemi nenávisti vůči imigrantům, menšinám, tajným spolkům a politickým stranám, občanům jiných států. Ecovo monstrum není historickou osobností, přesto není zcela fiktivní. Všechny okolnosti, do kterých je hrdina uvřazen a všechny pocity a soudy, které motivují jeho činy, jsou zcela věrohodné, vystavěné na autorově pečlivé znalosti dobových novin, odborné a brakové literatury, osobností a událostí.

Ecova genialita nespočívá v prosté destrukci vědění (konspirační teorie a antisemitismus) z morálního a intelektuálního piedestalu, ale v schopnosti živé rekonstrukce – neužívá svůj intelekt k ničení nepřijatelného, ale aby napodoboval a dovedl k dokonalosti omyly lidského myšlení. Jinak řečeno, jeho mysl ničí obecnou mysl tím, že ji překonává v tom, čím sama je. Aby tak učinil, musí vlastnit metodu a „tajný šém“, který je v nevědomí této mysli. To, že dokázal sestrojít nejlepší konspirační teorii a komplexní „mysl nenávisti“ dokazuje, že rozkryl toto intimní nevědomí – pronikl tam, kam nemohou mít přístup ti, o kterých píše. Umberto Eco využívá umělecké konstrukce na místo vědy – pravda vítězí jinými prostředky.

Nepředkládá Zlo na stříbrném podnosu pro snadné odsouzení, neboť to by nám žádné nové poznání nepřineslo. Tvoří v laboratoři papíru a inkoustu komplexní mysl devatenáctého věku, u níž dovedeme pochopit/rozeznat, proč se stala takovou, jaká je a jak si rozumně vysvětluje své motivace. Potřebujeme ne pouze odmítat, ale i rozumět kořenům racionálně zdůvodněné nenávisti, jež motivuje soudy o společnosti, či dokonce vyžaduje násilí jako řešení. Ona sama totiž je sociální problém, s nímž se budeme ještě dlouho – ne-li vždy – potýkat.

Transport na Ďábelské ostrovy

Totíž ona „stvůra“ – v románu nese méno Simonini – nemohl být jiný než nenávistný, když vyrůstal zavřený v milánské vile, kde ho vášnivě antisemitský dědeček děsil Mordechajem, který jej odvede do ghetta a roze-mele do matesů. Není pak podivné, aniž Žida kdy viděl, aby jej ze strachu nenáviděl. Kapitán Simonini se dokonce stává autorem falza, na jehož základě je obžalován židovský důstojník francouzské armády Alfréd Dreyfus z vlastizrádné špi-onáže. On nejjistěji ví o jeho nevině, a přesto je přesvědčen, že Dreyfus vinen je – protože je to Žid: „Simonini žádné výčitky necítil. Dreyfusovou vinou si byl jist: vždyť o ní sám rozhodl.“

Tak tomu je vždy: ti, kdo soudí dle předsudků, si mohou být jisti vinou těch, které soudí, protože o ní rozhodují. Jediným úkolem rozumu je pak tento soud zakrývat – nejužitečnější v tomto snažení jsou slova Přirozenost a Vrozenost. Nejde pak prý o soud a názor lidí, ale o přírodní, či jinak vrozený fakt. Toto nejpřesněji znamená rasismus – vůbec nejde pouze o rasy! – spolu s

logikou, kterou vystihuje Zygmunt Bauman: „Člověk je, dříve než jedná. Nic, co udělá, nemůže změnit, co je.“ V malém se zrcadlí velké – tak nakonec i transport Dreyfuse v roce 1895 na Ďábelské ostrovy ve Francouzské Guyaně, kde jej měla strávit malárie a úplavice, není odlišný od sofistikovanějších transportů, které mají přijít o tři desetiletí později.

Neodmítáme rasismus ale stejně, jako se odmítá prostě jiný názor – odmítáme jej tak, jako odmítáme chudobu. Rozumět mu takto celistvě znamená, že rasismus je sociální problém, který vytváří možnost identity, pevných skupinových vazeb a interpretace světa. Právě utváření já, které rasismus umožňuje chápeme jako jeho příčinu, proč má tak vysokou schopnost přežití. Nejde tak zdaleka prostě o další názor, který může být argumenty změněn, ale stojí nedobytněji v životě a smyslu života těch, kdo jej pevně zastávají.

„Nenávidím, tedy jsem.“

Nejen Simoniniho existence, krédo a ego, ale i živobytí, je založeno na nenávisti a lži. To má zřejmé příčiny – nenávist umožňuje zlomit jednu z Kantových mravních zásad a chovat se k lidem jako k prostředkům. Vytváří tak celé nové prostředí, kde se může bez zábran zručnost a rozum uskutečňovat. Simoniniho životní osud je zapředen do mocenských sítí raného národního státu, stejně jako je setrvání omezeně liberálního státu spojena na úspěšné správě masy – nejjednodušeji pak prostřednictvím nenávisti. Zde jsou slova, které Eco vkládá ruskému tajnému policistovi P. I. Račkovskijovi (historická osobnost a zřejmě jeden z komplilátorů Protokolů sionských mudrců):

„Někdo řekl, že vlastenectví je poslední útočiště chátry: kdo nemá mravní zásady, obvykle se zahalí do praporu, a pancharti se vždycky dovolávají čistoty své rasy. Národní totožnost je poslední zbraní vyděděnců. A smysl pro ni se zakládá na nenávisti, na nenávisti k těm, kdo totožní nejsou. Musíme pěstovat nenávist jako občanskou vášeň. Nepřítel je přítel národů. Vždycky musíme někoho nenávidět, abychom se cítili vykoupení ze své bídy. Nenávist je zcela prvotní vášeň. A láska je anomálie. Proto zabili Krista: hlásal něco, co bylo proti přírodě. Nikoho nedokážete milovat celý život, z téhle možné naděje se rodí cizoložství, matkovraždy, zrady přátel... Ale nenávidět někoho celý život - to jde docela snadno. Stačí, když bude pořád s námi a bude rozd-

mýchávat naši nenávist. Nenávist hřeje u srdce.“ (s. 331)

Taková je druhá tvář vášně pro národ, na kterou musíme vždy pamatovat, neboť kolektivní identita se stává vždy poslušnou pro libovolný zájem, zahřívá-li se nenávistí. A stavět hranice a řezem učinit rozdíl je vždy snadnější než se snažit nenávist mírnit, hranice překračovat a rozdíly uznávat. Je smutným faktem, že v citaci zmíněná ideologie řízení státu zapříčinila mnoho pogromů v Rusku a na Ukrajině. To bychom měli mít vždy na paměti, neboť není tomu dávno, co jsme mohli v české společnosti pozorovat, jak snadno se vášně probouzejí a jak rychle se lež mění v pravdu, jen když se nevyklučuje se zažitým odporem.

Na závěr již jen krátké doporučení. Umberto Eco napsal významné dílo současné literatury a představuje, jak má působit veřejný intelektuál, po němž nechceme, aby jednoduše říkal, co správné je a není, ale který dovede ukázat na problém chytře a zajímavě.

Vlastenectví a kosmopolitismus

V květnovém čísle časopisu *Česká mysl* z roku 1908 připomíná Dr. František Čáda tehdy stoleté výročí narozenin zajímavé osobnosti naší historie – Františka Matouše Klácela (* 7.4. 1808 -† 17.3. 1882). Myslím, že i dnes je zajímavý a nadčasový jeho pohled na vlastenectví v širším kontextu. Zabývá se tím, zdali se vylučuje kosmopolitismus (jeho český termín zněl “vesměrnost”) a vlastenectví. Klácel ve svých úvahách dochází k závěru, že člověku je potřeba obojího, že se tyto zdánlivě protichůdné věci vzájemně podporují a navzájem se potřebují. Článek jsme zde zařadili zejména z důvodu dnešního vztahu nejen ke světu, ale velmi exponovanému vztahu k Evropě. Ze strany některých nacionalistů zní, že češství je neslučitelné s evropanstvím, které je údajně falešné a naopak ze strany nekritických proevropanů zaznívá, že vlastenectví a v našem případě češství je nemoderní a téměř škodlivý přežitek hodný jen fašizujících maloměšťáků. Téměř dvě stě let stará Klácelova úvaha dokládá, že i tehdy existovali lidé, kteří smýšleli jinak než jen v černobílých mantinelech.

František Čáda

KLÁCELOVA IDEA VESMĚRNOSTI

(Text Františka Čády ke Klácelově výročí uvádíme v původní jazykové verzi. Zvýraznění vybraných částí je naší úpravou.)

K stému výročí narozenin Matouše Františka Klácela (narodil se 7. dubna 1808 v České Třebové) objevilo se několik pojednání a příležitostných článků o životě a působení tohoto těžce zkoušeného myslitele, básníka a publicisty českého, a potěšitelné při tom jest zřítí, jak znalost snah a učení Klácelových dnes jest daleko lepší a hlubší, než ještě byla nedávno, jak zejména také ona část jeho života a působení, které mu bylo určeno rozvíjetí za oceánem, mezi americkými Čechy, jest dnes daleko lépe a podrobněji známa. Nemusím tuto připomínati, že utěšený tento pokrok děkujeme především práci Brandlově (a vzpomínám jeho), J.V. Hrubého, v novější době pak zejména studiím prof. Stanislava Součka, prof. Jana Kabelíka a prof. R. Dvořáka. Až ještě bude úplněji vydána a prostudována korespon-

dence Klácelova a důležitější aspoň rukopisná pozůstalost (pokud dosud nebyla publikována), bude lze vývoj filosofie jeho dokonale propátrati a přesněji stanoviti, i náležitě ocenění významu, který Klácelovi bez odporu v dějinách filosofie české jest přiřknouti, bude možno provésti. Prozatím bych rád v této stati aspoň k jedné věci obrátil pozornost: k poměru filosofování a působení Klácelovu v Americe k filosofii a působení jeho dřívějšímu v Evropě. Nástin Klácelova života a filosofie, ať podrobnější, ať stručnější, leckdy činí dojem, jakoby poměr ten znamenal podstatný obrat, ba převrat v činnosti Klácelově, jakoby za oceánem Klácel byl se vzdal dřívějšího svého filosofování a jakoby byl Klácel zahájil tam období podstatně jiné jak v názorech svých filosofických, tak v akci literární a reformátorské.

A vskutku snad i Klácel tonul v tomto domnění, že za mořem žije jiný život, že odhodil dřívější názory, jež jej svíraly a tísnily, jakoby ve vlasti volnosti myšlenky jeho staly se náležitě “volné” – a vskutku Ladimíra Klácela jest pokládati v určitém smysle za předchůdce “volné myšlenky” mezi Čechy -, jakoby tam, kde nepoutaly ho klášter, ani censura, ani národnostní nenávisť, opravdu žil život jiný, zcela odlišný od dřívějšího. Jistě aspoň s takovýmto doufáním a nadějemi do Ameriky se ubíral, jistě zpočátku, když sotva (21. července 1869) v Americe se octl, již k vydávání týdeníku “Slovan Amerikánský” (1. číslo vyšlo již 5. listopadu 1869) se odhodlal, také tímto domněním “nového života” se těšil, ale brzy – sám zajisté si uvědomoval, že poměry “nové” podávají mu jen “staré” překážky, trýzně a známé nesnáze a že pravdu měli přátelé jeho, kteří varovali ho před krokem tak rozhodným ve věku pozdním...

A zkoumáme-li blíže názory filosofické a snahy reformátorské, jež Klácel projevoval v nové vlasti, shledáme tentýž, myslím, stav věci: mezi nimi a filosofickými názory a snahami jeho ve starém světě není takové protivity, jak by se snad na prvý pohled zdálo, nýbrž možno tu stanoviti jen další, poněnáhlý vývoj. To ukázati na ideji, která charakterisuje právě myslitele našeho za oceánem

nejvýrazněji, jest úkolem následujících řádků. Pokusím se vyložit, kterak idea vesměrnosti v Klácelovi zrála od samých počátků jeho filosofování, a kterak podoba její, jak v Americe ji shledáváme, jest jen vrcholní podoba dlouhého postupného vývoje, jež idea ta v mysli a snahách Klácelových prodělala.

Mějme především na paměti, že “vesměrnost” u Klácela se nám jeví jak v theorii, tak v praxi, že jest to jednak určité filosofické, resp. ethické a sociální ponětí, jednak že jest to úsilí sjednotit jednotlivce, kteří oprávněnost tohoto ponětí uznávají a zásadní dosah přesvědčení tohoto pro veškeren svůj život jsou ochotni vyznávat, v určité sdružení, společnost, v “jednotu vesměrníků”. Než v obě příčině, tedy theoreticky i prakticky, má Klácelova “americká” idea vesměrnosti předběžné své stupně v ideách a činnosti jeho v starém světě. Pohlédněme tudíž nejprve na učení o vesměrnosti samo.

Slovo “vesměrnost” utvořil Klácel jakožto překlad termínu “kosmopolitism”. “Láska k člověčenství, snaha působiti na celek nazývá se kosmopolitism čili slovem domácím vesměrnost”, píše již roku 1847 v “Dobrovědě” své (str. 228). Ale u Klácela v ponětí “vesměrnosti” tkvělo za všech dob jeho spisovatelské činnosti více, než jsme zvykli vkládati do ponětí “kosmopolitismu”. Zejména nutno míti na paměti, že Klácelovi toto slovo znamenalo vědomí, že každý z nás je součástí lidstva (ba i jsoucna vůbec) jakožto celku asi tak, jako údy skládají tělo, t.j., že všichni lidé tvoří organickou jednotu a jako “orgánové” jediného, společného živoucího těla také navzájem k sobě se mají chovati. S tímto podstatným znakem “vesměrnosti” jest pak v nerozlučném spojení druhý podstatný znak, že každý člověk “má býti svůj”, má míti své přesvědčení, na sebe spoléhati, sobě důvěřovati, býti “svojanovec” v obci “svojanově”. Tento požadavek svéráznosti, svobody a sebeurčování v souladu s cíly celku, čili – jak Klácel později tomu říká – toto “svojanství” nevylučující “obecnomyšlnost”, nýbrž v nejpěknější shodě s ní jsoucí, nevyskytá se u Klácela teprve snad ve spisech a pracích amerického období, nýbrž již v prvním plodu Musy Klácelovy (“Lyrické básně, v Brně 1836, str. 26) jest zastoupena “Píseň Svojanova” volající “Nechte mi volnost!” a vyznávající:

Víc lubím volnost nade všechny slasti;
neb radost tělná zprotiví se bez ní,
ach! blahost vnitřní se neujme bez ní,
poklid uvadne.

A v týchž básních také již zřetelně se zračí, kterak Klácel nedovedl si mysliti lásku k lidstvu odloučenou od lásky k vlasti, avšak také zase nijak nepřipouštěl lásku k vlasti a vlastenectví, které by nesměřovalo konec konců k lásce lidstva. Vyznávát s upřímným zápalem (str. 83):

Vlasti! důvěrná mě napiš do počtu
pilně toužebných blaha tvého mužův,
viz, citem hořím, kdekoliv se chystá
náprava lidstvu.

A ještě zřetelněji vyzývá v básni “Jednejměž!” takto:

Bratři, styďme se již žíti jenom sobě,
žijme zasvěcený vlasti život celý,
vlast svorná ale žij lidstvu celému zas,
božné lidstvo celé zemi.

Styďme, styďme se dřív oddechu žádati,
než se články ze pout hříchu pokroužily,
nežli z pekla tenat lidstvo se vydralo,
dřív než pravda triumfuje.

Zdali také hned v prvním filosofickém spise Klácelově, jež z praktických pohnutek (pro posluchače svých přednášek na filosofickém ústavu v Brně) napsal roku 1836 (německy) totiž: “Erklärungen der wichtigeren philosophischen Ausdrücke”, možno nalézt stopy pozdějšího pojmání “vesměrnosti”, nemohu povědět, nemaje tento spis Klácelův dostupný. Ale nehledě k tomu, že tu k obšírnějšímu výkladu o věci naší nebylo příležitosti, mohu se domnívati právem, že Klácel

tu valně nepostoupil nad to, co v “Básních” vzpomenu-
nutých pověděl a v čemž od názorů Palackého, Kollára
a jiných buditelů našich se neliší nikterak, že totiž blaho
a pokrok národa má význam jako blaho a pokrok lid-
stva, avšak právě proto, že ten, kdo přispívá k blahu a
pokroku svého národa, pracuje také pro zdokonalení
lidstva. Mohu takto tím spíše souditi, ježto Klácel ani
v českém spise, podobného rázu, jako byla jeho filoso-
fická prvotina německá, nepokročil dále. Neboť ve svém
“Mostku” (v Brně 1842), v němž v první části podal
stěžejní učení svého učitele Bonifáce Buzka a v druhé
“soustavné vyložení důležitějších slov pro mladíky,
připravující se k filosofii”, podotýká jen krátce (str.
57), že člověk “jsa článkem člověčenstva celého, má se
přičiniti, by celé člověčenstvo účelu neb povolání svého
došlo”. Ba v tomto spise jest mu “vlastenectví” bližší
povinností, poněvadž každému spíše uskutečnitelnou,
než snahy kosmopolitické, ač arci i tu mu láska k vlasti
vyplývá nutně z lásky k lidstvu. Tu také ještě užívá pro
kosmopolitism překladu “světanstvo” a píše o něm takto
(str. 86): “Světanstvo, všeobčanstvo, světoobčanstvo neb
kosmopolitism jest smýšlení, dle kterého se někdo za
úda celého člověčenstva, tedy za občana veškeré říše lid-
ské uznává, maje totiž s celkem jeden zákon, jeden účel,
jednu vládu. Praktický však člověk, nemoha působiti
na celek, obmezí se na vlast svou, co na vykázaný od
Boha obor účinnosti své, a tak vlastenectví vyplývá ze
světanství”.

Jest tu vysloven názor na kosmopolitism týž tedy, jako
v článku (z téhož roku) Klácelově: “Kosmopolitismus a
vlastenectví s obzvláštním ohledem na Moravu”, a jako
ostatně již rok před tím Klácel si jej zapsal ve “Věkoslavu”
svém (na str. 18) odpovídaje si k otázce, proč zápisky
své činí si po česku: “Duch jest duch, ale skutek má
svou barvu. Duch jest obecný, ale obec stává se osobami
(Bůh člověčenstvím – člověčenství národy – ti obcemi
-ty osobami)”. Zřetelně tu naznačeno, že jedinci jsou
jen “potentialiter” obec, národ, lidstvo, veškerenstvo,
jakož zase naopak “lidstvo”, “národ”, “obec” mohou ex-
istovati jen aktuálností jedinců; proto dodává Klácel (na
témž místě) sám o sobě: “já Slovanem českomoravským
rozen, to jest dle možnosti, možnost ale Bohem psaná
má se státi skutkem = aktuálností, každá možnost stran-
ná, a má je snad účinkovati = aktualizovati písmem”.

A tento poměr jednotlivce k národu a národa k
člověčenstvu zcela souhlasně se slovy právě uvedený-
mi stanoví si Klácel v nejbližším svém spise “Počátky
vědecké mluvnictví českého” (v Brně 1843), spise, jímž
započaly Klácelovi nepřijemnosti a protivenství ze stra-
ny hierarchie a censury. Čteme tu následující výroky:
“Jestliže poznání sebe samého je základ všeho pokroku
ducha osobního: jest i základ pokroku ducha obecního,
čili národního.” “Bytost člověčí není to, co jest kdo teď,
nebo byl jindy, tedy svědomí není povědomost náhod-
ného, nýbrž toho, co vůbec jest člověk,” “svědomitý
jednotlivec ví, že jest pouhou dobou = formou pojmu
člověka čili člověčenstva.” “Duch tedy není osoblivost,
nýbrž obecnost...obecnost sama pro sebe není skutečná,
skutečná jest jen v jednotlivci” (str. 14). “Člověk a tedy
všechno jiné jest jednota obecnosti a jednotlivosti,
věčnosti a času; ... tak jest v dobrém skutku úmysl i
čin jedno, tak v právné obci měšťan jednotlivý oddá se
obci, ale tímto oddáním najde sebe, a jest svobodným;
tak v manželství při nejúplnější vzájemnosti se zachová
samostatnost (str. 122).

Závažný krok ku předu v prohloubení pojmu vesměrnosti
a poměru její k individuálnosti Klácel učinil v následu-
jících létech. Arci krok ten není ohromný, nýbrž poz-
volna, znenáhla se obměňuje učení jeho; není tu skoku,
ale další krok přece byl vykonán.

Stalo se to nejprve ve velkém spise německém, jenž
však pro zákaz censury nebyl uveřejněn, ba pro jehož
III. díl Klácel dokonce byl dne 29. září 1844 zbaven
profesury. Zdrčen jsa touto ranou Klácel odebral se do
Prahy a později pozván byl do Liběchova k mecenáši
Antonínu Veithovi a tu – kromě jiných prací – odhod-
lal se k českému spracování svého díla “Philosophie des
Vernünftigen-Guten” (1843), kteréžto přepracování vyšlo
v Praze roku 1847 v “Malé encyklopedii nauk” (č. 7)
s názvem “Dobrověda”. A v ní výkladu o vesměrnosti
jest věnován celý zvláštní odstavec (§ 138.) a i jinde co
chvíli vrací se auctor (dnes se píše autor) k ponětí tomu
a ukazuje, jak zatím promýšlel si toto stěžejné své ponětí
hlouběji a hlouběji. Tu již pozorujeme zdůrazňování
zřetele k celku lidstva větší a větší, a ačkoli stále zůstává
klad nutnosti korelace mezi vlastenectvím a veměrností,
přece kosmopolitické, či lépe všelidské hledisko jest
důtklivěji pointováno, a neslyšíme, jako dříve, že by se

“praktický člověk” měl omezit na vlast svou. Naopak s důrazem Klácel tu hlásá: “Každý povolán jest snahu svou obecniti a připojovati se k celku... Již co úd rodiny (člověk) zamezuje poněkud sobectví... tím více v obci a v národu, když máje lásku k němu, sroste s milliony v jednu osobu... Člověku duchovnímu jest vlast jeviště ducha jeho národu. Jako jest osoba v sobě trojí: duch, duše a tělo, tak i člověk zvláštní, a sice: obec, národ, země; podobně i vlastenectví jest trojí, a zbytečno by bylo vykládati, které jest mezi nimi nejhodnější; neb víme, že i národy rozličné mohou srůsti v jedno občanstvo... Přeskočiti se národnost nemůže; lidumil bez lásky k národu obelhává sebe a jiné; ale konec náš národnost není, nýbrž člověčenství; v tom se jakožto živý a platný oud umístiti jest povolání člověka. Tato láska k člověčenství, tato snaha působiti na celek nazývá se kosmopolitismus čili slovem domácím vesměrnost; kterážto vesměrnost zajisté protiví se vlastenectví přírodnímu, výhradnímu, a nemohou se sněsti vedle sebe, odkuž snadno ti, ježto přísně nerozjímají, vesměrnost a vlastenectví vůbec kladou proti sobě, což jest hrubý omyl. Neboť nejen že nejsou proti sobě, nejsou ani vedle sebe, nýbrž jsou nerozdílné. Každý člověk má zajisté býti člověkem, to jest tedy údem člověčenstva, tedy vesměrným, takové smýšlení jediné jest nábožné a člověčí. Ale smýšlení, vůle, ještě není dostatečná, než musí se vyplniti skutkem... Tak nechce vesměrnost ostatí pouhou myšlénkou, jalovou citlivostí, musí býti vlastenectvím, a to nemá-li poškrvněno býti národním sobectvím, měj vždy za základ vesměrnost. Skutek vesměrný jest vlastenecký, a jen vlastenecký jest vesměrný... Vesměrnost vtělená jest vlastenectví, vlastenectví zduchovnělé jest vesměrnost; vlastenectví vtělené jest pilnost ve svém stavu, a tato zduchovnělá jest vlastenectví” (str. 227–229). “Bída, nouze, potřeba přivádí lidi k sobě;... jeden nebo málo jich již nestačí, než jen vzájemnost velkého spolku, aby každý obíraje se jednou prací, hotovil nejdokonalejší dílo, a si za to od jiných vyměňoval jejich též dokonalé. Z potřeby rozřadí se lidé takto dle rozličnosti své práce a svého přičinění; rozřadí se pak, aby působili celek tím dokonalejší” (str. 229 n). “Láska k jinému jest zamezení sobectví; láska ke všem i k sobě musí původ míti v něčem, v čem jsou všichni rovni, a co zasluhuje lásku čili uznání bez výminky; toť jest duch neb osobnost neb samost... Když každý jest osoba čili sám, a tato samost všudy jednotejná, tedy i celé člověčenstvo jest v pravdě jedna osoba, a má se v jednu osobu i v skutku sjednotiti” (str. 242 n.). “Samostatnost v obci, zachování osobnosti v soudobí občanském

jmenujeme svobodu; když pak v této každý má právo přirozené, založené na pojmu údství: tím více povinen jest jedenkaždý hájiti nezávislost svou od jiného a jiných od sebe... Za příčinou rozeznání svobody ohledem na občanstvo sluj tato svoboda občanů co vzájemná nezávislost samosvojství. Však ale rozumí se samo sebou, že toto samosvojství, jsoucí vzájemné, není dovolenost, činiti, co kdo nahodile chce, nýbrž jen, co v pravdě chtíti má a smí... Samosvojství jest tedy jen právo pohybovati se volně v tom okresu, jenž jest obmezen s jedné strany zákonem, člověčím a občanským vůbec, a s druhé zákonem, jež stanovili sobě usnešením vůlí svých čili smlouvou... Milování pravdy jest to, co žádá samostatnost svědomí, nikoli však nevšímavost. Milování pravdy zvrhuje těsnění víry a přesvědčení a všetečné vyšetřování náhledů bratrův svých, nesnášlivost jinačího učení a pronásledování upřímného zkoumání. Neruší se tím jen právo soukromé, nýbrž uvádí se nebezpečností i ve společnosti” (str. 251 n.).

Slova v posledních větách uvedená zřetelně ukazují, že Klácel znenáhla přecházel víc a více k vytýkání důsledků plynoucích z názoru jeho o vesměrnosti, že jal se již v Evropě, dávno před odjezdem do Ameriky, určitěji a určitěji požadovati šetření příkazů humanity a co největší svobody individuální, především arci svobody víry a přesvědčení, a to právě s hlediska vesměrnosti čili právě s hlediska k blahu obecnému, k blahu lidstva.

Hledisko pak toto, v “Dobrovědě” dotčené, obráží se u Klácela ostatně také v týchž už v dobách v programu zamýšleného časopisu, jenž měl býti vydáván na Moravě k povznesení mravnímu i národnímu lidu českého. O založení tohoto časopisu úsilně Klácel spolu s přítelem svým A.V. Šemberou v letech 1842 až 1846 pracoval; v “předmluvě” pak, kterou již uchystal pro tento časopis, významně takto charakterisoval směr a obsah jeho: “Vlastenectví heslo naše, ale beze stranosti a nesnášlivosti, nýbrž s duchem lidomilství”. “Vyloučeno nebud’, co se týká člověčenství v celku (věda, umění, děje přítomnosti); vítej všechno co se týká Slovanstva; žádáno bud’, co se týká Moravy – Slováctva, Čechie.”

A když po rozličných nesnázích, po pokuse s “Týdeníkem”, jež redigoval a vyplňoval prakticky Klácel, třebaš navenek byl redaktorem jeho Jan Ohéral, a po vypuknutí bouřlivého hnutí r. 1848 Klácel přešel řízení “Moravských novin”, i v nich našel si příležitost, aby vyložil a doporučoval toto stanovisko své ke kosmopolitismu. Zejména ve dvou sériích článků, jež vydal později knižně, prosvíta zřetelně, kterak Klácel nestaví se nepřátelsky a odmítavě k rozličným teoriím a pokusům komunistickým, třebaš arci nezapomínal na nebezpečnost tyranství a materialismu, jež snadno by mohlo vzejíti z kommunistických tendencí hnutí 1848. Klácel jest pro komunism v duchu křesťanství, jeho utopické řešení otázky sociální vyznívá v “obnovení živé stránky náboženství a vskříšení lásky k člověku a synu jeho”, jeho “komunism” tehda neznamenal ještě svázání se v nějakou církev”, komunism ten nedotýká se soukromého vlastnictví, naopak “obec nemá míti ničeho pro sebe, ale osoby.” Francouzský “komunismus a socialismus jest poražen..., na nás jest, z těchto dějů vzíti sobě příklad a povzbuzení, abychom upřímně a všestranně rozbírali všeliké smýšlenosti, abychom vyhnuli bojům hřmotným, rozhodující ve svědomí zbraní rozumnou vítězství té neb oné strany.” “Pohnutým srdcem hledím na ubohý svět, jenž by mohl tak snadno býti rájem, kdyby lidská hloupost a marnost byla přemožena a vytisknuta z bran vedoucích do města božího.” “Osoba nepomine, nerozplyne se ve spolku, nerozplízne se v té jisté rovnosti, nýbrž naopak dobude sobě samostatnosti a práva své zvláštnosti, osobnosti.”

Pokud se pak týče vesměrnosti samé, stanovisko Klácelovo k ní v té době – nesporně v souhlase s výkladem “Dobrovědě” podaným – charakterisováno jest ve vysvětlení hesla “Kosmopolitismus” v “Slovníku pro čtenáře novin” (v Brně 1849 str. 100) takto: “Jest to smýšlení, že člověk jsa dokonalostí přírody, není vázán, a kde jest, nemá býti na jisté místo, rod, národ, nýbrž že jest občanem vesmíru. Kosmopolit praví: “Nechci být ani Němcem ani Slovanem, nýbrž člověkem.” Nedá se upříti, že takovéto smýšlení jest šlechtné, jest náboženské i filosofické; kdežto naopak to dělení člověčenstva jako se děje v přírodě, kdežto jeden druh živočichů stojí proti sobě, nenávidí se a šíří se, jest pohanské. Ovšem dle tohoto druhého náhledu až posud lid se choval a chová, to první mu však náboženství prikazuje. A dejme pozor, zdali se to nedá smířiti...

Co činiti? Sloučiti jedno s druhým, jak to činí příroda, služka boží, totiž sjednati ducha s tělem, smýšlení obecné se skutkem určitým, člověčenství s národností, kosmopolitism s patriotismem. Jedno bez druhého jest buď šílenství neb sobectví. Člověk počne co zvíře; dítě věru není nic jiného. Mládenec však cítí touhu rozšířiti bytnost svou, mládenec a panna, nevědouce co jim jest, rozplývají se v ideály; toť jest doba lásky čisté, lásky pouhé bez kalu. Tuť má své místo kosmopolitismus, jenž líbá celý svět. Mládenec a panna vezmou sebe. Neurčitý cit jest již pevně ohraděn, svět se souží v domácnost, láska má určitý cíl, vůle má určité skutky před sebou. Takto zasubuje se nebe se zemí, člověk pouhý s určitou osobou. V prostředku mezi nimi jest národ. Zde jest role, již má zdělávat muž. Kosmopolitismus pravý a činný jest ten, jenž se vtělí v patriotismus; a patriotismus čistý jest ten, jehož duše jest kosmopolitismus čili humanismus.”

Již poměrná obsáhlost výkladu tohoto hesla proti krátkým vysvětlením hesel jiných ukazuje, že Klácelovi záleželo na tom, aby doporučil čtenářstvu své pojímání tohoto ponětí a poměr jeho k vlastenectví. A přes všechny nezdary a ústrky, jichž po roce 1850 v domově svém zakusil a jež způsobily, že se téměř cele od veřejnosti i české odloučil, nezměnil, dokud v klášteře brněnském trávil svůj život, podstatněji onoho stanoviska, že totiž vesměrnost sluší pojímati jako podklad všeho snažení v pravdě vlasteneckého a že lze ji uvéstí v souhlas s učením církve katolické. Tak na př. i památne jeho (německy psané) “Meditationes” z roku 1853 líčí učení o vesměrnosti, a rozhodnější změna v něm u Klácela zrála znenáhla současně s myšlenkou vypraviti se do Ameriky a tam odvážiti se theoreticky i prakticky vybudovati “vesměrnost” a uskutečňovat ji v kruzích Čechů stejně smýšlejících a pro ideál její získaných.

Nekupujme české výrobky!

...které nejsou dobré.

Dovolil jsem si takovou typickou novinářskou zkratku do titulku. Není totiž nepravdivá (o nekupování českých výrobků článek částečně bude), zároveň upoutá, navnadí, vyvolá emoce, možná naštvě. Pár z čtenářů to donutí článek si přečíst, pár jen cosi zanadávat do diskuse, někteří si cosi pomyslí o mně nebo tomto požehnaném časopisu a zmizí kamsi do dálav internetu.

Proč nekupovat české výrobky

Ptáte se, proč tedy nekupovat české výrobky? A že zrovna takový titulek nacházíte na časopise, jehož smělá redakce má tu drzost nazývat se vlasteneckou? Inu, jak jsem psal. Nekupujme, přátelé, české výrobky nedobré, špatné, nekvalitní – zkrátka šunty. „Proč?“ zeptá se ten, komu to ještě nedošlo, ti ostatní již mohou článek opustit, nebo zhlédnout video dole jako bonus. Zkrátka protože nekvalitního výrobce nemá smysl podporovat. Snad všichni chceme, aby se české výrobky těšily ve světě obdivu, byly kvalitní a zkrátka měly ohlas. Ony poměrně dlouhou dobu opravdu.

I Češi jsou podvodníci

Docílíme toho třeba tím, že české výrobce podpoříme. Bohužel, nechce se tomu snad věřit, ale i mezi námi Čechy jsou podvodníci... No... Ruku na srdce, Češi patří k nejudatnějším podvodníkům a nelze se divit, že slovo „tunelovat“ ve významu ‚rozkrádat‘ vzešlo právě z češtiny.

To je jedna nepěkná část našeho národa. S tím nic moc neuděláme, můžeme jen doufat, že je policie pochyťta, nabančí jim a oni se třeba napraví. Dalším nepěkným rysem našich lidí je fakt, že nejsou nároční zákazníci. A s tím už něco udělat můžeme.

Ve světě je třeba běžné, že v restauraci dostanete vodu z vodovodu zdarma. U nás vám ji většinou nenalijí, nebo pěkně naučtují (proč to nedělají i při splachování záchodu a mytí rukou?). Jsou světlé výjimky, jen co je pravda. A Češi se ani moc nehádají, na komfort moc zvyklí nejsou. Ono se pak stane, že vám přinesou pizzu „prosciutto“, ale místo pršutu na ní máte balenou šunku z Lidlu a zaprděný Čecháček to zblajzne a ještě dá obsluže spropitné.

Suverénní národ se hádá

Tak takhle ne vážení. Chceme-li být hrdý, suverénní a šikovný národ, musíme si stát za nějakou kvalitou. Proto

je třeba se v restauraci hádat. Když za něco platím, má to mít odpovídající kvalitu (samozřejmě ve vztahu k ceně, tatarák za devadesát korun si nemá smysl ani objednávat). Stejně musíme tedy přistupovat, i když kupujeme české výrobky. Je správné podpořit českého výrobce, ale jestli nám prodává šunt, na co ho budu podporovat? Namítáte, že bez našich peněz nemůže nikdy zkvalitnit výrobu? To je ale prosím odporný alibismus (výmluvismus). Kde mám záruku, že až si jeho dílo koupí dvě stě tisíc Čechů, bude to světová špička? Ne, ne, s kvalitou se musí začínat od píky.

Mýtus českého česneku. Možná...

Říká se stále, že český česnek je lepší nežli čínský. Je to pěkné generalizování, tedy zobecnění, ať píšeme česky. Na jednom z našich tradičních vlasteneckých srazů jsme v některém z hypermarketů (česky obchodních domů, i když bych to z angličtiny přeložil zhruba jako pře-trh či nad-trh) kupovali právě česnek. Ležely tam pěkně velké svazečky označené blyštivou českou vlajčkou. Smutné na tom bylo, že tento český česnek (možná vůbec český nebyl, ale věřme pro jednu, že touha po penězích nenechala pracovníky nad-trhu lhát lidem do očí) byl snad ještě horší nežli ten čínský. Bez chuti, vůně, a hlavně vůbec nepálil...

Mimochodem. Víte vůbec, jak rozeznáme ovoce z Číny a Evropy? Na evropském je napsáno „vypěstováno v EU“, na čínském „vyrobena v Číně“. Ale zpět k věci:

Naopak musíme podpořit ty české výrobky, které nás potěšily a překvapily kvalitou. Takových si musíme vážit, kupovat je a rozšiřovat povědomí o jejich existenci. Ať jdou do světa a ukážou se! Nakonec stejně ve světě uspějí jen ti, kteří dělají kvalitní výrobky. Šunty nikdo většinou nebere.

Nasadíme laťku!

Chceme-li, aby se české výrobky dostávaly za naše hranice, musíme začít u sebe. Kupovat jen to kvalitní (což nutně neznamená drahé). A vlastně nevdává, že koupíme místo nekvalitního českého výrobku ten zahraniční kvalitní. Ať je nasazena laťka! Proč myslíte, že máme nejdražší mobilní tarify a nejvíce poplatků v bankách? No protože se neozveme. A neviditelná ruka (šmátralka) trhu to za nás neudělá. Jsou-li zákazníci blbí, vlastně dobře jim tak...

Český úděl

Není vůbec neobyčejným pokusem, kdy snahu uchopit současnost předchází svébytné pochopení „národní minulosti“. Nespočet experimentů tohoto druhu postupuje podle zažité šablony: nalezení kontinuity ve vybraných dějinných událostech, vhození vybraných odštěpů současnosti do proudu této kontinuity, (ne)normalizování současnosti a v konci pojmenování spravedlivého cíle, k němuž má jimi viděný národ „z jeho podstaty“ směřovat a je pak jen poslušně každému „správnému členu“ tohoto národa a zvolenému politikovi, tento proud následovat. Takto obecně bychom mohli načrtnout funkci „údělu“ v myšlení o národním státu.

Zde ale nebude zájmem vykládat sudbu nad „českým národem“, ale ukázat, jak se nad tímto tématem debatovalo, tedy záměrem textu je rozkrýt dialog o Českém údělu mezi Milanem Kunderou a Václavem Havlem. Životním prostředím této diskuze byl „československý podzim“; posrpnová potřeba najít stanoviska, jak žít s tragikou zmařené příležitosti demokratizace československého socialismu. Řešení úkolu se ujímá Milan Kundera a s pomocí šablony „dějin národa“ popisuje unikátní českou zkušenost vyplývající z uvržení do středoevropského prostoru. Na tento akt – zasazení Srpna 1968 do opakujícího se soukolí „českých dějin“ – reaguje Václav Havel, odmítáje upínání se k objektivní sudbě, neboť věří ve vlastní každodenní odpovědnost, pro kterou je obdiv minulosti únikem a nemá valného smyslu „vracet se k jaru, když je podzim“ – naděje byly zmařeny a nyní stojí boj za svobodu před novými výzvami.

Bylo by nesmyslné nyní rozhodovat, zda měl pravdu Kundera či Havel, ostatně i takové nesmyslné rozhodnutí by muselo přijít v rovině o možnostech posrpnové proti-totalitní politiky a té se vyhneme, i když šlo samozřejmě o hlavní smysl debaty. Texty využijeme díky jejich druhotnému významu, kterým je schopnost rozkrýt tematické pole národa-vlasti, které v takovémto podání zcela nezaslouženě zmizelo z veřejné debaty, nebo zůstaly pouze jejich ozvěny, které bohužel zůstávají v podobě historicismu poslušného celým světonázorům a životním stylům, stávají se současným paradoxem, kdy nacionalismus je vymezenou subkulturou, či dokonce konkrétní politikou. Což je vůbec jen jeden z mnoha vnitřních rozporů současných nacionalismů – zde bude tedy snaha opačná, snaha pokračovat v pozapomenuté české tradici „vlasteneckého kriticizmu“.

1. Fátum

Milan Kundera zastává jasné stanovisko: „Údělem jest, co je uděleno. Člověk je smrtelný a Čechy jsou ve střední Evropě.“ A proto nabádá pochopit tento Úděl a jemu přizpůsobit národní politiku.

Pro Kunderu český národ stojí a padá s českou kulturou a tehdejší snahu Východu o její „odeuropeizaci“ považuje za snahu dokonce „vykloubit jej z vlastních dějin“. V takovém přístupu se odráží definiční dualita národa o dvou hemisférách: kulturnosti a dějin státu. Dějiny pak nejsou produktem kultury, ale kultura vzniká jako reakce na politické dějiny a jejich pohyb daný Údělem. Pokud tedy něco je u Kundery substanciální (dané, objektivní), pak to jsou za prvé (vel)moci rozprostřené okolo státu (důsledky středoevropské pozice: germanizace, de-europeizace) a za druhé velikost národa.

Vznik českého státu vzdor těmto dějinám považuje za „gigantickou věc“, kulturu stvořenou proti (vel)moci a mající svébytný ráz: „Ano, české obrození místo velké politiky znalo jen malé osvětaření, hlavní zbraní národního boje mu bylo ochotnické divadlo. Píseň a verše, ano české umění bylo zapřaženo do kodrcavého žebříňáku vzdělavatelství, ale je také pravda, že český lid byl takto od počátku nové existence spjat s kulturou tak osudově jako lid málokterého evropského národa, takže je v této půli Evropy lidem zdaleka nejvíce myslivým a vzdělaným a nedá se jen tak opít rohlíkem nějaké levné propagandy.“

Shrnujeme-li Kunderovy teze: 1. Existuje neměnná geopolitická sudba, 2. Politika ji musí znát a přizpůsobit se jí, 3. Český národ je „malý národ“ („Ach, ubohé velké národy! Brána lidství je úzká a vy jí tak těžko procházíte.“) a český svou kulturou.

Václav Havel trpce pojmenovává tyto koncepty jako „tradiční sebeobdivných obrazenecovlas-teneckých přeludů“, „pseudoaktivitu sebeobdivného vzpomínání“, „pasivní vlastenectví“ a z toho důvodu unikající k minulosti a zbavující se tak odpovědnosti a svazující odvahy k činu.

Pro Havla není přípustná metafyzická dualita národa. Můžeme si pomoci dvěma modely, které tento rozdíl vystihují. Kundera vede svůj výklad v horizontálním definování abstraktních jednotek (Dějiny, Kultura, Národ), zatímco Havel směřuje k empirické vertikále osobnost-národ-lidství, která sama existuje vždy jen a pouze jako konkrétní člověk. O všem jiném hovoří jako unikátní do „nepostižitelného kosmu obecných dějinných pa-

ralel a abstraktních souvislostí.“ Tam, kde Kundera vidí nutnost pochopit tyto objektivní souvislosti Dějin, vidí Havel pouze abstraktum odvádějící od skutečných problémů: „Nevěřím na tohle fátum a myslím si, že především my sami jsme strůjci svého osudu, z toho nás nevy-svobodí ani výmluva na sobectví, ani na naši geografickou polohu, ani odkaz k našemu staletému údělu balancovat mezi suverenitou a podmaněním.“, nebo „Vždyť přece to, co se stalo, se nestalo proto, že jsme Češi a že Češi vždycky musí trpět od svých sousedů (neboť to je jejich „český úděl“), ale z důvodů zcela jiných, konkrétnějších.“

Není problém v tom, že by Kundera špatně četl dějiny, ale že konstruuje Dějiny s metafyzickým soukolím, nahlíží je jako stroj, jehož mechanistické oscilace jsou dány paralelami a tudíž s udělenou daností. Takový stroj ale není dostatečně citlivým nástrojem pro konkrétní činy a tvorbu současné politiky reagující na problémy živého světa, jenž může dokonce necitlivě ořezávat podle toho, jak byl onen stroj sestaven – s dodatečnou patinou, aby vypadl jako starodávný a legendární.

Domnívám se však, že dominance Havlova postoje vyplývala z doby pookupační krize, kdy bylo skutečně ujišťování se o tom, že „Češi jsou staří kabrňáci“ nevhodné a bylo nutné politiku přizpůsobit zcela nové situaci. Kundera, který směřoval chápání k národní solidaritě-útěše, se snažil o pochopení současnosti skrze snad příliš neúčinných spojitostí a paralel. Rozhodně však není chybné navracet se (s obezřetností) k „horizontálním problémům“, jako je „Česká otázka a úděl“, avšak v žádném případě jako recept pro cosi jako „národní politiku“, ale pro rozvoj kultury, pro problém porozumění, přemostěníroz-dílů, řekněme kulturní solidarity, které nebylo potřeba pouze po sovětské okupaci, jak to předkládal Kundera, nebo zmatečně se vyjevující v podobě různých životných stylů a politických platforem po Sametové revoluci, které užívaly národní solidarity. Tím, co vyrovnává přílišné upnutí na „horizontální problémy“ a „horizontální řešení“, může být Havlův axiom kulturnosti jako nezamýšleného důsledku: „Moudrost a ‚kulturnost‘ vznikají totiž a fungují bezděky, nevědoměle a nenaplánovaně, jako jakési ‚vedlejší produkty‘ konkrétní a reálné práce, nikdy však netvoří samy o sobě jakýkoli smysluplný program nebo cíl – národ, který by je tak chápal a sám u sebe dokonce shledával, prozrazoval by tím jedině, že ve skutečnosti příliš kulturní není, protože potřebuje takové řešení jako lék na své komplexy.“

2. Český kriticismus

„V kořenech českého vlastenectví není fanatismus, nýbrž kriticismus, a to je to, co mi imponuje na mém národě a za co ho miluji.“ Pokud bylo unáhlené mluvit o romantismu v předešlých Kunderových popisů národa, zde to je již zcela na místě. Je to však spíše romantismus k metodě, totiž je to obdivování střízlivosti na místo horlivosti a heroismu. Dokonce tento kriticismus nemá být vlastní pouze elitě, ale „celému národu“, čímž je vkládán přímo do jeho přirozené podstaty.

Kritika Havlova zde vystupuje s pojmem kamufláže: Kundera o kriticismu mluví a chválí jej, avšak sám jej neužívá. Tato výtka spadá mimo náš zájem směrem k hodnocení východisek politiky Pražského jara (Kundera se domnívá, že vydržela a kdo tvrdí opak, degraduje kriticismus na pesimismus a lamentování. Havel tvrdí, že všechny naděje byly zmařeny a je nutné najít odpovědnost pro riskantní čin. To Kundera považuje za Havlův „morální exhibicionismus“, která potřebuje zoufalou situaci pro manifestaci své normality.)

Nejnázornějším příkladem, co takový „český kriticismus“ znamená, jsou dvě významné otázky, které si Kundera vypůjčuje od Huberta Schauera a odpovědi na ně nachází v Pražském jaru: „Stálo to vůbec za to, zřizovat znovu uprostřed Evropy náš malý národ? Jaké hodnoty přináší a hodlá přinést světu?“ (Tyto otázky byly vytištěny roku 1886 v článku Naše dvě otázky v úvodním čísle časopisu Čas a spolu s Masarykovou Českou otázkou (1885) otevíraly diskuzi, která trvala až do konce třicátých let – diskuzi o smyslu českých dějin.)

Kundera Schauerovi otázky připomíná, neboť se domnívá, že naposledy od konce středověku stanuly české země sebevědomě ve středu světového dění – Pražské jaro bylo pnutím dosud neviděným a snahou dosud neuskutečněnou: „Jestliže jsme se vloni odhodlali tento systém nedemokratických praktik odstranit, nesli jsme na svých ramenou celou tíži padesáti let, co tyto praktiky trvají, i celou rozlohu světa. Na níž trvají.“ Ať už to budeme vidět stejně, nebo jako Havel, pro kterého šlo o boj ne světový a zvláštní, ale o za zcela samozřejmá lidská práva, která jsou jinde běžná (v tom ho Kundera obviňuje z neznalosti, jak jsou tato práva udržována, pro něj reformovaný socialismus měl přinášet např. skutečnou svobodu slova bezpečnou od deformací známých na Západě). Ať už se o tomto konkrétních odpovědích reformovatelnosti socialismu domníváme cokoliv (Petr Pithart: „...za těch krátkých devět měsíců roku 1968 se vlastně v zemi nic konkrétního nezměnilo, žád-

né nové zákony nebyly přijaty, žádná nová ekonomická pravidla nebyla prosazena, nevznikly nové instituce: čekalo se až na podzimní sjezd strany. Proměnila se atmosféra ve společnosti, to zcela jistě. Ale na tu nelze navazovat, ta buď je, anebo není.“), je jisté, že Schauero-
vy dvě otázky můžeme považovat za úhelný kámen českého vlasteneckého kriticismu a nesmíme je dávat stranou – dokonce se vtírá nejistota, zda vůbec padly před 20 lety, když byly naprosto aktuální. Jisté je to, že zůstalo v polodřímotě kritické vlastenectví a zažili jsme spíše dvě dekády probouzení národních sebeklamů.

Nemějme Srpen Rusům za zlý

Stále pláceme na tom samém. Roky 1938 a 1968 jsou údajně ukázkou české zbabělosti. Přitom se nemáme vůbec za co stydět a dokonce se z jistého úhlu pohledu můžeme holedbat nadčasovostí, pokrokovostí a hlavně promyšleností oněch „kapitulací“. Asi to vidím moc pozitivně, ale o tom až jindy.

Vadí mi jedna věc, a to, když se osočuje celý národ za nějaké příkoří, o kterém rozhodlo pár hlavounů kdesi v bunkru, na banketu nebo třeba při honu na zajíce... Tak například Němce stále leckdo považuje za největší zlo na světě, a za ně hned často řadí Rusy, jakožto další naše okupanty. Nějak se zapomíná, že v oněch smutných osmičkových rocích na naše území vstoupila nevyčválaná bota vojáků z Polska (1938 i 68), Německa (1938 a 68, i když druhé je sporné), Rakouska (1938), Maďarska (1938, 1968), Bulharska (1968) a SSSR (zde ale v některých případech nepřijeli etničtí Rusové). A tak bychom mohli nenávidět půlku Evropy či čtvrtku světa. Kamarádi zůstali snad jen Rumuni, s kterými už léta nesousedíme.

Důležité je si uvědomit, že ti vojáci sem nepřišli z vlastní vůle, ale dostali to rozkazem. A v roce 68 tedy rozkazem z Moskvy. Všichni. I Poláci, Němci, Bulhaři, nešťastní Maďaři... ale kdo z nich opravdu chtěl? Poláci, jejichž občan se kvůli vpádu upálil? Maďaři, kteří zažili to samé o 12 let předtím? Nakonec i ti mladí ruští chlupci si mysleli, že Československo zachraňují. Ostatně, i proto sovětské vedení nechalo nasadit hodně neslovanských Sovětů, aby se s Čechy a Slováky nemohli domluvit.

Je taková tradice xenofobního a šovinistického jednání, které je zakořeněno kdesi v každém z nás. Hádám, že to má nějaký pradávny důvod, když jsme ještě jako opičáci lezli po stromech a neměli rádi ty cizí, protože jsme jim nevěřili. A tak někteří z nás mají tendenci „Rusáky“ či „Skopčáky“ osočovat jako okupanty. Může za to ale právě ten Vasil či Hermann, kterého jste potkali? Vždyť jsou to dost pravděpodobně stejní lidi jako vy.

Největším zlem je nekontrolovaná moc

Nemá cenu otevírat staré rány a hlavně „otevírat si hubu“ na nevinné. Za všechna ta příkoří, utrpení, pošlapání, za ta můžou ideologové a „mocní“ kdesi „nahore“. Ti, které nikdo nekontroluje, opojeni svou nelegitimní silou páchají zlo, aby získali větší moc. A to se může stát nejen u Rusů či Němců. Ale kdekoliv. Od Slovinska po

Brazílii, v Asii, Evropě i Antarktidě. I malá země s diktátorem může napáchat mnoho zvěrstev a křivd.

Právě ta bezbřehá moc, nekontrolovaná nikým, jen slepě následovaná či s úšklebkem trpěna, je to, proti čemu se je nutné postavit. Tam má smysl „otevřít si hubu“. Ne na Rusy ve Varech a Němce při výletě v Česko-saském Švýcarsku. Hrdinové jsou ti, kdo se nebojí vystoupit proti mocným. Kouzlo demokracie je právě v tom, že občané mají nejen právo, ale povinnost kontrolovat moc. Jinak stát nebude prosperovat. Jednotlivci, iniciativy, opozice, novináři – ti všichni mají koukat politikům a úředníkům (ať už zvoleným, nebo dosazeným) pod prsty a prásknout je přes ně ve chvíli, když chtějí sáhnout na něco, na co nemají právo. Na peníze nás všech, na naše práva a svobody, na naši čest (třeba, protože někam pošlou vojáky vyžrat krámy, tedy okupovat a budeme v té zemi bráni za okupanty).

PS: Věděli jste, že do roku 2000 měli Rusové jinou hymnu, než tehdejší a opět současný prezident Vladimir Putin revidoval sovětskou?

Netradiční dovolená, kde se boří mýty. Hádejte město!

Tento rok jsme zvolili podle všech lidí z našeho okolí fakt zvláštní dovolenou. My jsme si ji ale užili, a proto se o ni chceme podělit.

1. Den

Návštěva místní ZOO

Zoo je na rovinatém terénu, je tam většinou stín, zvířata, která mohou být spolu jsou v jednom výběhu. Medvědi jsou společně s opicemi v živém lese na obrovské ploše. Zoo má jako jediná v ČR sluně. Pokud máte čas, součástí prohlídky jsou i lesní okruhy s popisky stromů. Moc se mi líbil koutek domácích zvířat s Jeruzalémskou krávou a obrovským (zhruba čtyřmetrovým) domečkem pro morčátka. Bylo jich tam tolik, že mám podezření, že s nimi krmí jiná zvířátka. Určitě si dejte ve stánku malá teplá kolečka pokapaná čokoládou – je to žrádlo. Jediné minus bylo málo informačních cedulí, takže chodíte a sami objevujete další zvířátka. Vstupné stojí pouze 100 Kč a parkování asi 40 Kč.

Venkovní expozice Miniuni – Miniatury

Ve stejném městě za 70 Kč vstupného a 20 Kč parkovného uvidíte jednu krytou místnost modelů lodí. Venku potom zhlédnete na 3 desítky úžasných modelů staveb jako jsou radnice, hrady, římské památky, pyramidy nebo třeba vláčková lanovka na Ještěd. Chodíte po malých roztomilých chodníčcích a kolem Vás se prohánějí vláček ČD. TIP: Zkuste vyfotit stavbu tak, aby vypadala na fotce jako skutečná.

Radnice

Radnice je nejznámější stavbou města. Jedná se o prvo-republikovou dvoukřídlou budovu s vyhlídkovou věží. Přímo na radnici se nachází infocentrum s ochotnými pracovníky. Před radnicí stojí socha Ikara, podle vedení města socha symbolizuje „vzestupy a pády“, kterými město prochází.

2. Den

Opevnění v Darkovičkách

Už první den jsem popojeli asi 10km mimo centrum do vesnice Darkovičky, kde se nachází část československého opevnění. Večer jsme přespalí v autě přímo u pevnostního objektu Orel, který obklopují volně přístupné tanky. Po celé linii opevnění vede naučná stezka vhodná pro pěší a cyklisty. Areál opevnění v Darkovičkách zahrnuje několik pevnostních objektů. V první řadě to je pěchotní srub MO-S 19 Alej, který patří mezi nejlépe zrekonstruované objekty u nás. Nejcenějším exponátem je bezesporu původní 4cm kanon vz. 36, který je osazen ve střílně kompletně vybavené střelecké místnosti. K muzeu ještě patří pěchotní sruby MO-S 18 Obora a MO-S 20 Orel a jeden objekt LO vz. 37. Vstupné do objektu Alej 40Kč

Městečko Hlučín

V městečku je krásný cihlový kostelík, barokní zámek, pěkné náměstí a velké Hlučínské jezero s kempem, ke kterému se ještě dnes vrátíme.

Landek park

Největší hornické muzeum v ČR se rozprostírá na jihovýchodním úpatí vrchu Landek, který leží nad soutokem řek Odry a Ostravice. Landek je také světoznámý unikátním nálezem Landecké Venuše – 46 mm vysokým torzem ženy vyřezaným z krevele. Svým štíhlým až „kubistickým“ tvarem se odlišuje od běžných paleolitických Venuší. Celá prohlídka i s muzeem hornického záchranářství stojí 150 Kč. V podzemí jste asi 50 minut, prohlídka začíná jízdou výtahem do hloubky asi 4,5 metru pod zem a cestou se sejde až do hloubky 15 metrů. V okruhu uvidíte jak přesně horníci dobývali uhlí v žilách vodorovných, nakloněných a svislých. Některé stroje jsou předváděny v chodu. Figuríny horníků v životní velikosti názorně ukazují, za jakých podmínek lidé v dolech pracovali. A hlavně se dozvíte, že v ----- se už štolování vůbec netěží. Druhý okruh je Landecká expozice báňského záchranářství, je největší svého druhu na světě. Uvidíte potápěčské přístroje nebo oživova-

cí techniku. Po celém areálu jsou vystavené ukázky těžké moderní hornické techniky (těžební stroje, kombajny, důlní lokomotivy atd.).

Hlučínský kemp

Nakonec jsme se vrátili do Hlučína a zabydleli se v kempu. Příjezdovou cestu může najít asi jen místní. Já bych se tam bála jet i s traktorem – fakt síla. Kemp jsme neměli objednaný dopředu, ale nebyl problém. Většina návštěvníků byla polské národnosti, slečna ve stánku byla Češka. Pivo Avar by mohlo být dobré, kdyby nebylo teplé. Byli jsme na šlapadlech za 100 Kč, bylo to fajn, kdo má ale velké nohy, budou ho docela bolet. Pán u šlapadel byl moc hodný a ochotný – palec nahoru.

3. Den

Třetí den jsme se jen koupali a zahráli jsme si minigolf, sice nebyl nějak hezky natřený nebo opravený, ale za 50 Kč byla sranda. V kempu šlo půjčit mnoho sportovního náradí. Odpoledne jsme vyrazili směr Příbor, kde jsme zkoukli náměstí – mají hezkou kašnu, která na vás prší a zajímavý kostel. Dá se jít i do rodného domu Sigmunda Freuda.

4. Den

Hukvaldy

Přespali jsme v Hukvaldech v autě. V této vesnici se narodil Leoš Janáček a v rozsáhlém parku je zřícenina feudálního hradu Hukvaldy. V parku se má nacházet stádo muflonů a jelenů nebo socha lišky Bystroušky. Bohužel v tak velkém parku není cedule a mi jsme neviděli nic. Hrad mají otevřený od 9 hodin, ale k velkému překvapení prohlídky začínají až v 10. Paní v pokladně po nás chtěla plnou cenu i za prohlídku nádvoří (maximálně 5 minut) a tak jsme odešli a prošli jen okolí hradu.

Kopřivnice

Poslední den nás čekalo město Kopřivnice a muzeum Tatra. Nejucelenější sbírka věnovaná kopřivnické vozovce, později proslavené jako fenomenální automobilka TATRA. Na šedesát osobních a nákladních automobilů ze všech etap výroby doplňují podvozky, motory, modely, designérské návrhy, trofeje ze sportovních klání, dobové fotografie a různé rarity. Spoustu zajímavých a vyčerpávajících informací poskytují vícejazyčné video-

boxy s filmovými sekvencemi automobilových skvostů. Bylo to moc zajímavé a skoro ve všech vozech bych se chtěla projet. Cena 110 Kč nebo 140 Kč pro všechny muzea v Kopřivnici.

Poslední zastávka – rozhledna Bílá hora

Hnedka za městem se nachází zalesněný kopec, na jehož úplném vrcholu stojí rozhledna Bílá hora, která má tvar šroubovice DNA. Vstupné je zanedbatelné, vstupenka je totiž zároveň pohled. Z rozhledny můžeme pozorovat například celou továrnu Tatra. K rozhledně vede několik tras, jedna přes nedalekou zříceninu hradu Strallenberg s válcovou věží zvanou Trúba.

A to je konec. Snad se mi povedlo naladit Vás zajímavou ochutnávkou, vhodnou třeba i na prodloužený víkend. OSTRAVA!!!

<http://www.vlastenci.cz>

<http://www.blog.vlastenci.cz>